

Warszawa, dnia 12 sierpnia 2019 r.

1167/2019/PIP/JG

**Szanowny Pan
Jarosław Warszawski
Prokurator Rejonowy
Prokuratura Rejonowa Lublin-Północ w
Lublinie
ul. Okopowa 2a
20-950 Lublin**

Szanowny Panie Prokuratorze,

I. Wstęp

Z artykułu prasowego „Śmierć w izbie wytrzeźwień. Chcemy wiedzieć dlaczego Grzegorz nie żyje“ zamieszczonego na portalu dziennikwschodni.pl w dniu 6 sierpnia 2019 r. Helsińska Fundacja Praw Człowieka dowiedziała się o śmierci 37-letniego mężczyzny przebywającego w izbie wytrzeźwień. Jak wynika z doniesień prasowych, Prokuratura Rejonowa Lublin-Północ w Lublinie wszczęła w tej sprawie śledztwo w celu ustalenia okoliczności śmierci mężczyzny.

II. Stan faktyczny

Z treści publikacji wynika, iż w piątek 26 lipca 2019 r. około godziny 15.30 lubelska policja otrzymała zgłoszenie o zakłóceniach porządku na jednym z miejskich placów. Gdy funkcjonariusze dotarli na miejsce zastali trzech mężczyzn, z czego jeden z nich, 37-letni Grzegorz spał na ławce. Mężczyzna miał na ustach ślady wymiocin i zaschniętą krew. Kontakt z nim był utrudniony, a gdy udało się go dobudzić, funkcjonariusze Policji dostrzegli, że mężczyzna ma problemy z utrzymaniem równowagi oraz mówi bełkotliwie. W związku ze stanem mężczyzny policjanci zdecydowali o umieszczeniu pana Grzegorza w izbie wytrzeźwień.

Po przewiezieniu mężczyzna został przebadany przez lekarza dyżurującego, który stwierdził że jego życiu nic nie zagraża i nie ma przeszkód, aby przyjąć go do izby wytrzeźwień. W czasie badania mężczyzna miał niemal 4 promila alkoholu w wydychanym powietrzu. Po dopełnieniu wszystkich formalności, pan Grzegorz został przyjęty na oddział, gdzie następnego dnia przed godziną 7.00 znaleziono go martwego.

III. Stan prawny

Helsińska Fundacja Praw Człowieka jest organizacją pozarządową, której statutowym celem jest ochrona praw człowieka. Należy podkreślić, że śmierć osoby zatrzymanej może stanowić potencjalne naruszenie art. 2 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (dalej: EKPCz, Konwencja). W kontekście niniejszej sprawy pragniemy poczynić kilka systemowych uwag na temat gwarancji wynikających z **art. 2 Konwencji** stanowiącego o prawie do życia.

Po pierwsze, należy powtórzyć za L. Garlickim, że pozbawienie wolności przez funkcjonariuszy państwowych oznacza **przejęcie przez nich odpowiedzialności za życie i integralność fizyczną danej osoby**. Zakłada się bowiem, że – skoro już doszło do zatrzymania – to osoba taka pozostaje pod pełną kontrolą państwa i nie może stwarzać zagrożeń, o jakich mówi art. 2 ust. 2 EKPCz. Śmierć osoby w jakikolwiek sposób pozbawionej wolności rodzi po stronie państwa obowiązek wykazania, że jego funkcjonariusze nie ponoszą za nią odpowiedzialności. Odpowiedzialność państwa przybiera tu szerszy charakter, gdyż, obok generalnie przewidzianej przez art. 2 ust. 2 EKPCz odpowiedzialności za ekscesywne użycie „śmiertelnej siły”, pojawia się odpowiedzialność za zaniedbania prowadzące do utraty życia spowodowanej działaniami osób trzecich, chorobą bądź wypadkiem¹.

Artykuł 2 Konwencji zobowiązuje także państwo do wyjaśnienia każdego przypadku utraty życia, który w sposób oczywisty nie wynika z przyczyn naturalnych (aspekt proceduralny prawa do życia). W opinii Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (dalej: ETPCz), *„zdecydowanie niewystarczające jest pozostawienie tylko cywilnoprawnych dróg działania, bo nie dają one możliwości ukarania sprawców”*². Ponadto, *„postępowanie karne musi zostać wszczęte i prowadzone z urzędu, gdy tylko władze powezmą wiadomość o przypadku*

---

¹ L. Garlicki (red.), Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Komentarz do artykułów 1-18, Tom. 1, Warszawa 2010, s. 81.

² Wyrok ETPCz w sprawie *Yasa p. Turcji* (skarga nr 22495/93).

pozbawienia życia”³. Samo postępowanie zaś musi mieć charakter efektywny, tzn. musi być prowadzone w sposób pozwalający zarówno na ustalenie przebiegu wypadków, jak i – ewentualne – oskarżenie i ukaranie osób odpowiedzialnych za bezprawne działania. Warto nadmienić, że w warunkach ponoszenia przez władze pełnej odpowiedzialności za życie i zdrowie człowieka (np. pozbawienia wolności) nieadekwatność krajowego dochodzenia może doprowadzić do konkluzji, że doszło do naruszenia art. 2 w aspekcie materialnym⁴.

IV. Wnioski

Należy wyraźnie podkreślić, że artykuł 2 EKPCz zobowiązuje państwo do powstrzymania się przed umyślnym i bezprawnym pozbawieniem życia, ale także do podjęcia niezbędnych kroków w celu ochrony jednostek. Ponadto, w aspekcie proceduralnym art. 2 Konwencji zobowiązuje państwo do dokładnego zbadania okoliczności sprawy. Helsińska Fundacja Praw Człowieka poleca zatem uwadze Prokuratury powyższe rozważania Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Sprawa śmierci 37-letniego pana Grzegorza powinna zostać wyjaśniona wszechstronnie – tj. w sposób odpowiadający powołanym wyżej standardom Trybunału. W przeciwnym wypadku, Polska narażona będzie na zarzut naruszenia Konwencji.

Mając na uwadze powyższe, Helsińska Fundacja Praw Człowieka zwraca się do Pana Prokuratora z uprzejmą prośbą o udzielenie informacji na temat postępowania toczącego się w sprawie śmierci 37-letniego mieszkańcy Lublina. Jednocześnie wyrażamy nadzieję, że przedłożona opinia okaże się pomocna w rozpatrywaniu tej, a także podobnych spraw.

W imieniu Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka

Łemp Wynery Recurdu

Helsińska Fundacja Praw Człowieka
SEKRETARZ ZARZĄDU
Piotr Kładoczny

³ Zob. wyroki ETPCz w sprawach: *Ergi p. Turcji* (skarga nr 23818/94), *Nachova i inni p. Bułgarii* (skargi nr 43577/98 i 43579/98).

⁴ Wyrok ETPCz w sprawie *Mojsiejew*, par. 65.